

hend — endet, können wir im voraus nicht wissen, es ist aber Tatsache, dass eine Chronologie nach den Beilen von Kökénydomb keinesfalls gemacht werden kann.

Sehr beachtenswert ist das in gestörtem Zustande gefundene Kinderhockerskelett, das in die grösste Abfallgrube begraben wurde. An dem in Fragmenten erhalten gebliebenen Schädel und Beinen sind die Spuren der roten Okkerfarbe genau erkennbar. Da bei einem so kleinen Kinde

vom Körpermalen in solchem Sinne wie bei dem Erwachsenen kaum zu sprechen ist, ist es wahrscheinlich, dass die Ursache des Malens hier bestimmt im Schaudern vor der wachsgelben Gesichtsfarbe des Toten zu suchen ist.

Die Sitte war übrigens auch bei einigen der in Kökénydomb ausgegrabenen Skelette zu finden.⁸

Dr. János Banner.

⁸ Dolgozatok. Bd. VI. S. 76.

Újabb ásatás az ószentiváni VIII. lelőhelyen.

Az 1942. szept. 2—7. között végzett ásatás, az ó- és újszentiváni vasúti állomástól Vedresháza felé, a 47. számú jelzőkaró közelében, közvetlenül az

elő. A gödörben 105 cm mélyen, baloldalián fekvő, zsugorított csontváz volt. Irányítása KÉK—NYDNY, fejfelé K—Ék-nek. (2. sír.) A fejtől körülbelül

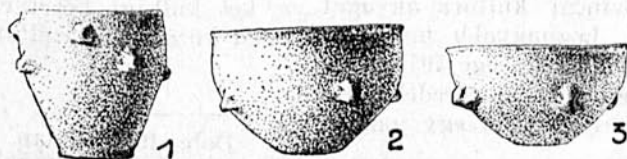

Abb. 1. kép.

1941. szept. 11—16. között folyt ásatás¹ helye mellett volt.

A munka eredménye 8 gödör; közülük kettőben zsugorított csontváz.

Az 1. gödör anyaga a péceli-kultúrához tartozik. (M:110, m:71, A:136, a:120 cm.)².

A 2. gödörből (M: 118, m: 60, A: 190; a: 134 cm.) kevés péceli cserép került

40 cm-re két aeneolitikus tál volt. A nagyobbik (magassága 9.5, szájátmérője 15.5, fenékátmérője 5.3 cm.) a fej közelében (1. kép 2.). Kihajló peremű, szürke színű, jól iszapolt. A közepén négy egymástól egyenlő távolságra levő, kétoldalt benyomott, lefelé néző bütyök. Mellette a kisebbik (magassága 7.5, szájátmérője 14.5, fenékátmérője 4.8 cm.), az előbbivel teljesen megegyezik. (1. kép 3.).

A 3. gödörből (M: 105, m: 59, A: 210, a: 135 cm.) előkerült kevés anyag az aeneolitikumba tartozik.

A 4. gödör anyaga kevert: vincai és aeneolitikus anyag volt benne.

¹ Ennek eredményeit Banner János és Párducz Mihály a Hekler Emlékkönyvben közölték.

² A gödör méreteinél a következő rövidítéseket alkalmazom: M = gödör-mélység, m = gödör kezdetének mélysége, A = a gödör fenekének átmérője, a = a gödör kezdetének átmérője.

Az 5. gödör igen nagy méretű; nincs teljesen feltárva, a feltárt rész méretei: 370×400 cm. Az előkerült keramikus anyag részben a vinçai, részben a péceli-kultúrába sorozható. A második ásónyomnál egy kb. 4m² területű és kb. 30 cm vastagságú kagylóréteget kellett áttörni.

A 6. gödörből (M: 150, m: 170, A: 150, a: 130 cm) péceli cserépdarabok kerültek ki. Benne 78 cm mélyen, jobb oldalán fekvő, ÉK—DNY irányú, fejjel északkeletnek elhelyezett, zsugorított esontváz volt. (1. sír.). A térdnél virág-cserépfarmájú edény (magassága 10,5, szájátmérője 11, fenékátmérője 5,5 cm.). Közvetlenül a perem alatt 4 egyenlő távolságra elhelyezett bütyök van. A harmad részén szintén 4 bütyök, az előbbieket között. Anyaga durva, színe szürke. (1. kép 1.).

A 7. gödör szabálytalan alakú, hatalmas méretű; vinçai kultúra anyagát találtuk benne. Legnagyobb mélysége 295, a legnagyobb szélessége 705 cm. A gödör környékén zóki-tál töredékét találtuk, péceli töredékekkel egy magasságban.

A 8. gödörben (M: 160, m: 80, A: 240, a: 138 cm) vinçai, péceli és aeneolitikus cserepek voltak. Velük együtt esonthulladék és égett föld került elő.

Az ásítás anyaga feldolgozás alatt van.

A két sírból előkerült esontváz irányítása hasonló a Szakállháton, Hajdúszoboszlón, a biharmegyei Konyáron

és Pusztaiavánházán előkerültekhez.³

A mellékletként előkerült edények nem állnak magukban a kor emlékei között.⁴

Mindkét gödör földjében, a esontváz fölött, de sohasem alatta, a péceli-kultúra cserepeivel találkozunk. Azoknak a cserépdaraboknak már ott kellett lenni, mikor a sírhelyet készítették, és csakis a gödör behányása következtében kerülhettek a talált helyre. Ezek szerint megállapíthatjuk, hogy a péceli-kultúra megelőzi ezen a területen az aeneolitikumot. Ez annál inkább feltűnő, mert Hódmezővásárhelyen a Bodzáspartron talált aeneolitikus sír, szintén gödör fenekén került elő; fellette bádeni edénytöredékeket találtak, de ott ezt a két kultúrát tiszta földréteg választotta el.⁵

Az adatokból arra következtethetünk, hogy a szóbanforgó területeken a két kultúra közel egyidős, és egymást közvetlenül váltotta.

Tóth Gábor.

³ Dolg. 1937. 53. lap. — Debreceni sz. kir. város múzeumának jelentése 1928. — A Déri Múzeum régészeti osztályának ismeretterjesztő közleményei. 4. füzet. — Arch. Hung. 1929. IV. k.

⁴ Dolg. 1937. IV. t. 1., 3., VI. t. 4., 57. lap. — Dolg. 1935. XXII. t. 3., 5. — A Déri Múzeum régészeti osztályának ismeretterjesztő közleményei. 4. füzet. 23. lap. — Arch. Hung. 1929. IV. k. II. t. 3. — Dolg. 1933—34. XV. t. 1., 5.

⁵ Banner János: Hódmezővásárhely története a honfoglalás koráig. 47. lap.

Neuere Ausgrabungen im VIII. Fundort von Öszentiván.

Das Institut setzte die Ausgrabungen zwischen 2—7 September 1942 fort, welche zwischen 11—16 September 1941 im VIII. Fundort von Öszentiván begonnen worden sind. Die Ergebnisse

der ersten Arbeit wurden durch J. Banner und M. Párducz in dem Druck befindlichen Band des Hekler'schen Gedenkbuches mitgeteilt.

Das Ergebnis der jetzt beendeten